

Diana Boguszewska*

FORMY REGLAMENTACJI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ WYSTĘPUJĄCE W PRAWIE ŁOWIECKIM I ICH WARUNKI MATERIALNOPRAWNE

1. Wolna działalność gospodarcza na gruncie prawa łowieckiego

W polskim systemie prawnym występuje wiele form reglamentacji działalności gospodarczej. Na gruncie ustawy – Prawo łowieckie¹ zastosowanie znajduje natomiast tylko kilka z nich, z których najistotniejsze są zezwolenia. W ustawie znaleźć również możemy liczne kompetencje organów administracji do udzielania zgody na określone w ustawie zachowanie się adresatów norm. Niemniejsze znaczenie ma w tym kontekście pozwolenie uregulowane w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy.

Ustawa – Prawo łowieckie odsyła też w art. 40 ust. 3 do przepisów ustawy z 21.5.1999 r. o broni i amunicji², która między innymi reguluje kwestie związane z wydawaniem i cofaniem pozwoleń na broń, nabywaniem, rejestracją, przechowywaniem, zbywaniem i deponowaniem broni i amunicji.

Przed nowelizacją z 1.7.2011 r. podstawową formą reglamentacji działalności gospodarczej w prawie łowieckim była działalność regulowana. Stanowiła ją na tle przedmiotowej ustawy działalność gospodarcza polegająca na świadczeniu usług turystycznych obejmujących polowania wykonywane przez cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz polowania za granicą. Działalność taka wymagała wpisu do rejestru polowań prowadzonego

---

* Mgr Diana Boguszewska – Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

¹ Ustawa z 13.10.1995 r. – Prawo łowieckie, t.j.: Dz.U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zm.

² Ustawa z 21.5.1999 r. o broni i amunicji, t.j.: Dz.U. z 2012 r., poz. 576.

przez marszałka województwa właściwego ze względu na siedzibę albo miejsce zamieszkania przedsiębiorcy (dawny art. 17). Przepis ten został uchylony art. 14 pkt 1 ustawy z 25.3.2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców³.

W obecnym stanie prawnym, zgodnie z art. 18 prawa łowieckiego, przedsiębiorca, który chce podjąć lub wykonywać działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług turystycznych obejmujących polowania wykonywane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz polowania za granicą musi spełniać trzy następujące warunki: (1) ustanowić obowiązkowe zabezpieczenie majątkowe roszczeń osób trzecich z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez przedsiębiorcę, (2) złożyć z wynikiem pozytywnym egzamin ze znajomości zasad wykonywania polowania oraz zasad ochrony przyrody lub zatrudniać osobę spełniającą ten warunek oraz (3) składać właściwemu marszałkowi województwa, przed upływem terminu obowiązywania poprzedniej umowy albo blokady środków na rachunku bankowym, oryginały dokumentów potwierdzających zawarcie kolejnej umowy, albo dokonania kolejnej blokady środków finansowych na rachunku bankowym na rzecz właściwego samorządu województwa.

Zabezpieczenie roszczeń majątkowych jest instytucją wywodzącą się z prawa cywilnego. Ustawodawca w prawie łowieckim ma na uwadze odpowiedzialność kontraktową uregulowaną w art. 471 Kodeksu Cywilnego⁴, który stanowi, że dłużnik (w tym przypadku przedsiębiorca świadczący usługi turystyczne obejmujące polowanie) obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odpowiedzialność kontraktowa jest odpowiedzialnością surową, ponieważ opiera się na domniemaniu, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem, za które dłużnik odpowiada⁵.

Ustanowienie obowiązkowego zabezpieczenia majątkowego roszczeń osób trzecich z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez przedsiębiorcę ma na celu ułatwienie sytuacji poszkodowanego i wyegzekwowanie odpowiedzialności cywilnej dłużnika. Zabezpieczenie może polegać na: zawarciu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szko-

---

³ Ustawa z 25.3.2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców, Dz.U. Nr 106, poz. 622 ze zm.

⁴ Ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks Cywilny, Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.

⁵ W. Radecki, *Prawo łowieckie. Komentarz*, wyd. 3, Warszawa 2010, s. 116–117.

dy wyrządzone w związku z wykonywaniem działalności, albo zawarciu umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej bądź też blokadzie środków finansowych na rachunku bankowym, na rzecz właściwego samorządu województwa, w wysokości 4% rocznego przychodu z tytułu wykonywania przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług turystycznych obejmujących polowania, uzyskanego w roku obrotowym poprzedzającym rok zawarcia umowy, jednak nie mniej niż równowartość w złotych 20 000 euro obliczoną według średniego kursu walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym została dokonana blokada środków (art. 18 ust. 3 prawa łowieckiego).

Na podstawie art. 18 ust. 5 Minister Finansów wydał 19.2.2005 r. rozporządzenie w sprawie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorcy wykonującego działalność gospodarczą w zakresie łowiectwa⁶. Zaznaczył w nim, iż ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej jest objęta odpowiedzialność cywilna przedsiębiorcy za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, wyrządzone w związku z wykonywaną przez niego działalnością gospodarczą polegającą na świadczeniu usług turystycznych obejmujących polowania (§ 3 ust. 1).

W powyższym rozporządzeniu wymieniono również katalog szkód, które nie podlegają ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej. Są to szkody: polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie mienia, wyrządzone przez ubezpieczonego małżonkowi, wstępnemu, zstępnemu, rodzeństwu, a także powinowatemu w tej samej linii lub stopniu, osobie pozostającej w stosunku przysposobienia oraz jej małżonkowi, jak również osobie, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym pożyciu, wyrządzone przez ubezpieczonego po wykreśleniu z rejestru przedsiębiorców albo ewidencji działalności gospodarczej, chyba że szkoda jest następstwem wykonywania działalności przed takim wykreśleniem, polegające na zapłacie kar umownych, powstałe w związku z używaniem broni palnej bądź powstałe wskutek działań wojennych, stanu wojennego, rozruchów i zamieszek, a także aktów terroru (§ 3 ust. 2).

Minister ustalił także, że minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, wynosi równowartość w złotych:

---

⁶ Rozporządzenie Ministra Finansów z 19.2.2005 r. w sprawie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorcy wykonującego działalność gospodarczą w zakresie łowiectwa, Dz.U. Nr 32, poz. 283.

- 1) 20.000 euro – dla przedsiębiorcy świadczącego usługi turystyczne obejmujące polowania wykonywane przez cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz polowania za granicą,
- 2) 15.000 euro – dla przedsiębiorcy świadczącego usługi turystyczne obejmujące wyłącznie polowania za granicą,
- 3) 10.000 euro – dla przedsiębiorcy świadczącego usługi turystyczne obejmujące wyłącznie polowania wykonywane przez cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Kwoty, o których mowa wyżej ustalane są przy zastosowaniu kursu średniego euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski po raz pierwszy w roku, w którym umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej została zawarta.

Minister Finansów wydał także 19.2.2005 r. rozporządzenie w sprawie minimalnej wysokości sumy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej wymaganej w związku z wykonywaną przez przedsiębiorcę działalnością gospodarczą w zakresie łowiectwa⁷. Określił on wysokość minimalnej sumy gwarancji bankowej i ubezpieczeniowej z umów gwarancji bankowej i ubezpieczeniowej, która jest analogiczna do sumy gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z rozporządzenia Ministra Finansów z 19.2.2005 r. w sprawie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorcy wykonującego działalność gospodarczą w zakresie łowiectwa.

W art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawodawca nałożył także na przedsiębiorcę obowiązek złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu ze znajomości zasad wykonywania polowania oraz zasad ochrony przyrody lub zatrudnienia osoby spełniającej ten warunek. Ogólne wskazówki dotyczące egzaminu zostały zawarte w art. 21 ustawy, który stanowi, iż egzamin taki przeprowadza komisja powołana przez ministra właściwego do spraw środowiska (czyli odmiennie do komisji egzaminacyjnych przeprowadzających egzaminy mające na celu uzyskanie uprawnień do wykonywania polowania, gdzie komisje powoływane są przez Polski Związek Łowiecki). W przypadku złożenia egzaminu z wynikiem pozytywnym komisja egzaminacyjna stwierdza ten fakt zaświadczeniem.

Na podstawie art. 21 ust. 3 Minister Środowiska wydał w dniu 7.2.2005 r. rozporządzenie w sprawie egzaminu ze znajomości wykonywania polowania oraz zasad ochrony przyrody⁸. W rozporządzeniu tym określono,

---

⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z 19.2.2005 r. w sprawie minimalnej wysokości sumy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej wymaganej w związku z wykonywaną przez przedsiębiorcę działalnością gospodarczą w zakresie łowiectwa, Dz.U. Nr 32, poz. 282.

⁸ Rozporządzenie Ministra Środowiska z 7.2.2005 r. w sprawie egzaminu ze znajomości wykonywania polowania oraz zasad ochrony przyrody, Dz.U. Nr 27, poz. 230.

że w skład komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin wchodzi 6 członków: przedstawiciel ministra właściwego do spraw środowiska – jako przewodniczący, przedstawiciel Polskiego Związku Łowieckiego, przedstawiciel Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, ekspert z dziedziny ochrony przyrody, ekspert z dziedziny gospodarki łowieckiej oraz ekspert z dziedziny zasad posiadania i posługiwania się myśliwską bronią palną – przedstawiciel Komendanta Głównego Policji. Egzamin przeprowadza się, gdy komisję egzaminacyjną reprezentuje co najmniej 5 osób, w tym przewodniczący komisji egzaminacyjnej (§ 2).

Egzamin sprawdza znajomość przepisów ustawy z 13.10.1995 r. – Prawo łowieckie i aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie, ustawy z 16.4.2004 r. o ochronie przyrody oraz aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie oraz ustawy z 21.5.1999 r. o broni i amunicji oraz aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie (§ 5).

Składa się on z części pisemnej i ustnej. Część pisemna trwa 120 minut i obejmuje 35 pytań jednokrotnego wyboru. Jeżeli osoba egzaminowana udzieli co najmniej 60% odpowiedzi poprawnych, to może przystąpić do egzaminu ustnego, na który składają się 4 pytania plus ewentualne pytania uzupełniające ze strony komisji egzaminacyjnej. Komisja egzaminacyjna uznaje egzamin za złożony z wynikiem pozytywnym po wydaniu przez większość członków komisji egzaminacyjnej pozytywnej oceny z części ustnej egzaminu. W razie równej liczby głosów członków komisji egzaminacyjnej, o wyniku egzaminu decyduje głos przewodniczącego komisji egzaminacyjnej (§ 6–8). Wzór zaświadczenia stwierdzającego złożenie egzaminu z wynikiem pozytywnym stanowi załącznik do rozporządzenia.

Nowelizacja z 2011 r. wprowadziła nowy warunek wykonywania działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług turystycznych obejmujących polowania, którym jest wymóg niekaralności przedsiębiorcy i osób kierujących jego działalnością za umyślne przestępstwo określone w art. 52 i 53 przedmiotowej ustawy lub za przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu (art. 18 ust. 2).

Wobec powyższego świadczenie usług turystycznych obejmujących polowania straciło przymiot działalności regulowanej i zostało przesunięte w sferę wolności gospodarczej. Nowelizacja z 2011 r. niewątpliwie znacznie ułatwiła organizację polowań, aczkolwiek w mojej opinii nie realizuje celu ustawy jakim jest limitowanie ilości i częstotliwości łowów. Świadczenie usług turystycznych obejmujących polowania jako działalność regulowana w połączeniu z rozporządzeniem w sprawie okresów polowań na zwierzęta łowne, miało właśnie zapobiegać nadmiernemu łowieniu zwierząt występujących dziko w naturze. Aktualnie trudno się doszukać takiej idei.

2. Zezwolenia w prawie łowieckim

Ważną formą reglamentacji jest na gruncie prawa łowieckiego zezwolenie. Nie zawsze jednak wykonywanie uprawnień wynikających z posiadania zezwolenia polega na prowadzeniu działalności gospodarczej. Może ono polegać również na indywidualnym korzystaniu z zezwolenia. Z uwagi jednak na możliwość wykonywania tych uprawnień w związku z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością gospodarczą, omawiam je szczegółowo w pracy.

Na gruncie prawa łowieckiego mamy do czynienia z trzema typami zezwoleń. Są one uregulowane w art. 10, art. 42 oraz w art. 44 ustawy. Do udzielenia tych zezwoleń uprawnione są różne organy administracji publicznej, zarówno samorządowej, jak i rządowej. Organem administracji samorządowej kompetentnym do wydania zezwolenia na hodowanie lub utrzymywanie chartów rasowych lub ich mieszańców jest starosta właściwy ze względu na miejsce prowadzenia ich hodowli lub utrzymywania (art. 10 ust. 5). Pozostałe dwa artykuły dotyczące zezwoleń decyzję w tej kwestii oddają ministrowi właściwemu do spraw środowiska. Zgodnie z zasadą obowiązującą w całym systemie prawa polskiego, zezwolenia wydawane są w formie decyzji administracyjnych (indywidualny akt administracyjny) na wniosek osoby zainteresowanej prowadzeniem działalności w określonej dziedzinie gospodarki.

Jak już wspomniałam na wstępie do uprawnień starosty należy udzielenie zezwoleń na hodowanie lub utrzymywanie chartów rasowych lub ich mieszańców (art. 10 ust. 1). Geneza tego uregulowania wynika z faktu, iż w latach 50. XX stulecia popularny był w niektórych województwach (zwłaszcza w kieleckim, łódzkim, warszawskim, lubelskim i białostockim) kłusowniczy zwyczaj łowienia saren i zajęcy przy pomocy chartów i ich mieszańców. Skutkiem tego było częściowe wyniszczenie zwierząt łownych. Dlatego też ustawodawca wprowadził nakaz rejestracji chartów i ich mieszańców w wydziałach rolnictwa i leśnictwa prezydiów powiatowych rad narodowych, które też decydowały o udzieleniu zezwolenia na ich posiadanie⁹. Po wielu reformach tego przepisu, ostatecznie w 1999 r. po reformie „powiatowej” kompe-

---

⁹ L. Jastrzębski, W. Lipko, E. Stankiewicz, *Prawo łowieckie. Komentarz*, Warszawa 1968, s. 138.

tencję tę uzyskali starostowie. Obecne przepisy zaostrzyły również sankcję za naruszenie normy z art. 10 ust. 1 prawa łowieckiego, gdyż dawniej brak stosownego zezwolenia był jedynie wykroczeniem, natomiast obecnie jego brak zalicza się do kategorii przestępstw (art. 52 pkt 4 ustawy – Prawo łowieckie).

Zezwolenia wymaga posiadanie chociażby jednego charta. Brak takiego zezwolenia przesądza już o istocie przestępstwa. Pogląd ten został poparty orzecznictwem Sądu Najwyższego, który stwierdził, iż posiadanie bez zezwolenia jednego charta jest podstawą do pociągnięcia do odpowiedzialności za przestępstwo z art. 52 pkt 4 prawa łowieckiego¹⁰.

Kolejne zezwolenie wynika z art. 42 ust. 2 pkt 3 prawa łowieckiego, który stanowi, iż podczas polowania uprawniony do jego wykonywania zobowiązany jest posiadać zezwolenie ministra właściwego do spraw środowiska na łowienie zwierzyny przy użyciu ptaka łowczego, jeżeli wykonuje polowanie przy pomocy ptaków łowczych. Aby uzyskać takie zezwolenie trzeba posiadać uprawnienia sokolnicze, które należą do jednego z trzech typów uprawnień do wykonywania polowania (art. 42 ust. 3 pkt 3). W ust. 7 wspomnianego wyżej artykułu ustawodawca określił warunki, które należy spełnić, aby uzyskać uprawnienia sokolnicze. Są nimi: posiadanie uprawnień podstawowych, odbycie szkolenia przeprowadzonego przez Polski Związek Łowiecki oraz złożenie egzaminu, z wynikiem pozytywnym, przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Polski Związek Łowiecki.

Na początku warto wyjaśnić, że uprawnienia podstawowe uprawniają do odstrzału zwierząt łownych, z wyjątkiem samców zwierzyny płowej. Warunki uzyskania tego uprawnienia określone są w art. 42 ust. 4 i są to: odbycie rocznego stażu w kole łowieckim lub ośrodku hodowli zwierzyny, odbycie szkolenia przeprowadzonego przez Polski Związek Łowiecki, a także złożenie, z wynikiem pozytywnym, egzaminu przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Polski Związek Łowiecki. Ustawodawca wprowadził jednak katalog osób, które są zwolnione z odbycia stażu. Katalog ten ma charakter zamknięty. Osobami zwolnionymi są: osoby posiadające wyższe lub średnie wykształcenie leśne, osoby posiadające inne wyższe wykształcenie o specjalności łowieckiej, strażnicy łowieccy pełniący swe funkcje przez okres nie krótszy niż 2 lata, cudzoziemcy oraz obywatele polscy, którzy przebywają z zamiarem stałego pobytu za granicą, jeżeli posiadają aktualne uprawnienia do wykonywania polowania w innym państwie oraz osoby, które uprzednio utraciły członkostwo w Polskim Związku Łowieckim.

---

¹⁰ Wyrok SN z 21.11.2001 r., sygn. akt I KZP 26/01, „Wokanda” 2002, nr 6, s. 10–14.

Jeżeli osoba starająca się o uprawnienia sokolnicze posiada już uprawnienia podstawowe oraz odbyła szkolenie przeprowadzone przez Polski Związek Łowiecki, to kolejnym krokiem jaki należy uczynić jest złożenie egzaminu. Szczegóły powołania komisji egzaminacyjnej, zakresu i trybu przeprowadzania egzaminów oraz wzory dokumentów potwierdzających uzyskanie uprawnień zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 28.12.2009 r. w sprawie uprawnień do wykonywania polowania¹¹ wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 43 ust. 2 ustawy – Prawo łowieckie.

W § 2 powyższego rozporządzenia uregulowany został sposób powoływania komisji egzaminacyjnej. Członkowie tej komisji powoływani są przez Polski Związek Łowiecki spośród osób posiadających podstawowe uprawnienia do wykonywania polowania, z zastrzeżeniem, że do egzaminów mających na celu uzyskanie uprawnień sokolniczych wybiera się nie mniej niż połowę członków spośród osób posiadających uprawnienia sokolnicze. W skład komisji wchodzi: przewodniczący wyznaczony przez Polski Związek Łowiecki, dwaj przedstawiciele Polskiego Związku Łowieckiego, przedstawiciel samorządu województwa wyznaczony przez marszałka województwa, przedstawiciel Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe wyznaczony przez dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz przedstawiciel Policji wyznaczony przez komendanta wojewódzkiego Policji. Członkowie komisji wyznaczani są na czas nieokreślony z możliwością odwołania przez organ wyznaczający.

Zakres wiadomości wymaganych do uzyskania uprawnień podstawowych zawiera § 3 pkt 1 rozporządzenia. Osoby, które chcą uzyskać podstawowe uprawnienia muszą się wykazać znajomością: przepisów ustawy z 13.10.1995 r. – Prawo łowieckie i aktów wykonawczych do niej, przepisów ustawy z 21.5.1999 r. o broni i amunicji i aktów wykonawczych do niej, struktury organizacyjnej Polskiego Związku Łowieckiego, zasad i warunków wykonywania polowania, zasad ochrony przyrody i podstawowych gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową, listy gatunków zwierząt łownych, ich biologii oraz okresów polowań na te zwierzęta, dozwolonych rodzajów broni i amunicji myśliwskiej, przyrządów optycznych oraz podstawowego wyposażenia myśliwskiego, zasad bezpiecznego i skutecznego posługiwania się bronią myśliwską, podstawowych chorób zwierząt łownych i sposobów ich rozpoznawania, krynologii myśliwskiej, zasad etyki oraz tradycji i języka my-

---

¹¹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z 28.12.2009 r. w sprawie uprawnień do wykonywania polowania, Dz.U. z 2010 r. Nr 3, poz. 19.

śliwskiego, zasad obchodzenia się z upolowaną zwierzyną, użytkowania dziczyzny i preparowania trofeów oraz zasad prowadzenia gospodarki łowieckiej w zgodzie z zasadami ekologii, w tym zasad kształtowania i odnawiania korytarzy ekologicznych.

Aby uzyskać uprawnienia sokolnicze należy dodatkowo wykazać się znajomością: przepisów prawnych dotyczących ochrony ptaków drapieżnych, charakterystyki i rozpoznawania rodzimych gatunków ptaków drapieżnych, zasad i warunków utrzymania ptaków drapieżnych w niewoli, zasad układania i treningu polowania z ptakami łowczymi, historii i tradycji sokolnictwa oraz zasad etyki, a także zasad postępowania z ptakiem łowczym podczas polowania (§ 3 pkt 3).

Powyższe egzaminy przeprowadzane są na pisemny wniosek osoby zainteresowanej uzyskaniem uprawnień. Egzamin przeprowadza się w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku. Egzamin mający na celu uzyskanie podstawowych uprawnień do wykonywania polowania składa się z trzech części: pisemnego testu wyboru, egzaminu ustnego oraz sprawdzaniu strzeleckiego. Egzamin mający na celu uzyskanie uprawnień sokolniczych składa się tylko z dwóch części: pisemnego testu wyboru oraz egzaminu ustnego (§ 4–6). Pytania testowe opracowuje Polski Związek Łowiecki. Test pisemny jest zaliczany, gdy udzielono 80% poprawnych odpowiedzi. Egzamin ustny przeprowadza się w terminie do 21 dni od dnia przeprowadzenia pisemnego testu wyboru. Warunkiem przystąpienia do egzaminu ustnego jest zdanie testu wyboru z wynikiem pozytywnym. Podczas egzaminu ustnego osoba zdająca udziela odpowiedzi na wylosowany zestaw 3 pytań z tematyki objętej wymogami egzaminacyjnymi. Z egzaminu ustnego można uzyskać maksymalnie 15 punktów. Egzamin uważa się za zdany w przypadku uzyskania co najmniej 9 punktów. Egzamin strzelecki odbywa się na strzelnicy (§ 7–13). W przypadku uzyskania negatywnej oceny z którejkolwiek części egzaminu przysługuje prawo do dwóch poprawek z tej części w wyznaczonym terminie, nie wcześniej jednak niż w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku. Osoba, która uzyskała negatywny wynik końcowy egzaminu, może przystąpić do ponownego egzaminu nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od dnia zakończenia egzaminu i po odbyciu szkolenia. Osobie, która zdała egzamin z wynikiem pozytywnym Polski Związek Łowiecki wydaje dokument potwierdzający uzyskanie uprawnień do wykonywania polowania w terminie do 14 dni od dnia zdania egzaminu (§ 16–19). Dopiero po uzyskaniu uprawnień sokolniczych zainteresowany może ubiegać się o zezwolenie na polowanie przy pomocy ptaków łowczych, o czym szczegółowo mowa będzie później.

Ostatnim zezwoleniem na gruncie ustawy – Prawo łowieckie jest zezwolenie z art. 44 ust. 3. Dotyczy ono zezwolenia na dokonanie odstrzału lub

odłowu zwierzyny do celów związanych z badaniami naukowymi i edukacją, dla odbudowy populacji, zasiedlania i reintrodukcji gatunków zwierzyny lub dla koniecznych działań w celach hodowlanych, także w okresach ochronnych z uwagi na brak innego zadowalającego rozwiązania oraz pod warunkiem, że nie jest to szkodliwe dla zachowania populacji danych gatunków w stanie sprzyjających ochronie w ich naturalnym zasięgu występowania. Organem kompetentnym do udzielenia tego zezwolenia jest minister właściwy do spraw środowiska. Jednak musi on współdziałać w tym przypadku z Państwową Radą Ochrony Przyrody, która wydaje opinie w zakresie udzielenia zezwolenia osobie zainteresowanej. Opinia ta nie jest wiążąca, ale minister musi jej zasięgnąć¹².

Okresy ochronne jest to czas nieobjęty okresem polowań na zwierzynę określonego gatunku. Wynikają one *a contrario* z rozporządzenia Ministra Środowiska z 16.3.2005 r. w sprawie określenia okresów polowań za zwierzęta łowne¹³. Wszystkie inne dni, poza tymi określonymi w § 1 rozporządzenia, są czasem ochronnym, do którego skracania w uzasadnionych przypadkach uprawniony jest tylko i wyłącznie sejmik województwa w drodze uchwały po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego i dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych (art. 44 ust. 2 ustawy).

Z dniem 1.10.2012 r. wszedł w życie nowy przepis prawa łowieckiego. Art. 9a został wprowadzony na podstawie art. 2 pkt 2 ustawy z 13.7.2012 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw¹⁴. Na mocy tego przepisu powstała możliwość uzyskania zezwolenia na odstępstwo od zakazu płoszenia zwierząt łownych. Takie zezwolenie może zostać wydane przez właściwego marszałka województwa po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego. Zezwolenie na odstępstwo od zakazu płoszenia zwierząt łownych może być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych oraz jeżeli nie jest szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji zwierząt łownych. Zezwolenie wydawane jest na wniosek.

W przepisach karnych prawa łowieckiego również możemy spotkać odwołanie do instytucji zezwolenia. Jednak po głębszej analizie tego przepisu stwierdzić należy, iż odwołanie te wynika z nieprecyzyjności stosowania po-

---

¹² W. Radecki, op.cit., s. 256.

¹³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z 16.3.2005 r. w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne, Dz.U. Nr 48, poz. 459 ze zm.

¹⁴ Ustawa z 13.7.2012 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 985.

jęć przez ustawodawcę i w rzeczywistości nie ma nic wspólnego z zezwoleniem. Art. 51 ust. 1 pkt 3 stanowi bowiem, że kto przetrzymuje zwierzynę bez odpowiedniego zezwolenia podlega karze grzywny. Przepis ten dotyczy uprawnienia starosty z art. 9 ust. 2, który może wyrazić zgodę na przetrzymywanie zwierzyny, osobie, która weszła w jej posiadanie w wyniku osierocenia, wypadku lub innego uszkodzenia ciała zwierzyny na okres do 6 miesięcy, mając na uwadze potrzebę podjęcia koniecznej opieki i leczenia. Jak więc wynika z literalnej wykładni tego przepisu, sankcja z art. 51 ust. 1 pkt 3 nie dotyczy zezwolenia, tylko zgody.

3. Pozwolenia w prawie łowieckim

Jedyne pozwolenie, które zostało ujęte w przepisach prawa łowieckiego znajduje się w art. 42 ust. 2 pkt 2. Przepis ten stanowi, że podczas polowania uprawniony do jego wykonywania zobowiązany jest posiadać między innymi pozwolenie na posiadanie broni myśliwskiej lub inny dokument uprawniający do jej posiadania, jeżeli wykonuje polowanie za pomocą broni przeznaczonej do celów łowieckich.

Problem pojawia się przy interpretacji tego przepisu, gdyż brak jest ustawowej definicji broni myśliwskiej. Jedyłą, notabene negatywną, definicję broni myśliwskiej zawierało rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 20.3.2000 r. w sprawie rodzajów szczególnie niebezpiecznych broni i amunicji oraz rodzajów broni odpowiadającej celom, w których może być wydane pozwolenie na broń¹⁵. W § 5 stanowiło ono, iż pozwolenie na broń używaną do celów łowieckich może być wydane na broń palną, z wyłączeniem: broni automatycznej, pistoletów i rewolwerów, broni wojskowej, która stanowiła lub stanowi uzbrojenie wojska, policji i innych formacji uzbrojonych, broni bocznego zapłonu, broni o lufach gwintowanych przeznaczonej do strzelania amunicją charakteryzującą się energią pocisku mniejszą niż 1000 J w odległości 100 m od wylotu lufy oraz broni z lufą wkładkową zmieniającą kaliber tej broni, z wyjątkiem przypadków, gdy lufa wkładkowa stanowi dodatkowe fabryczne wyposażenie danego egzemplarza

---

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 20.3.2000 r. w sprawie rodzajów szczególnie niebezpiecznych broni i amunicji oraz rodzajów broni odpowiadającej celom, w których może być wydane pozwolenie na broń, Dz.U. Nr 19, poz. 240 ze zm. (obecnie akt archiwalny).

broni. Obecnie brak jest uregulowania w tej kwestii, gdyż powyższe rozporządzenie już nie obowiązuje, a ustawodawca nie wprowadził w tym zakresie nowej regulacji. Krótką wzmiankę na ten temat znajdujemy jeszcze w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 23.3.2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz¹⁶, gdzie w § 3 ustawodawca stanowi, że z myśliwskiej broni palnej po jej maksymalnym załadunku, można oddać najwyżej sześć pojedynczych strzałów, a magazynek broni powtarzalnej może zawierać najwyżej dwa naboje.

Ustawodawca nie uregulował także postępowania w sprawie uzyskania wyżej wymienionego pozwolenia. Domniemywać można, iż zastosowanie w tym przypadku mają przepisy ustawy z 21.5.1999 r. o broni i amunicji, która w art. 9 mówi, iż broń palną i amunicję do tej broni można posiadać na podstawie pozwolenia na broń wydanego przez właściwego ze względu na miejsce stałego pobytu zainteresowanej osoby lub siedzibę zainteresowanego podmiotu komendanta wojewódzkiego Policji, a w przypadku żołnierzy zawodowych – na podstawie pozwolenia wydanego przez właściwego komendanta oddziału Żandarmerii Wojskowej.

4. Zgody na tle prawa łowieckiego

Na gruncie omawianej ustawy organami kompetentnymi do wydawania zgody są starosta i minister właściwy do spraw środowiska. Należy w tym miejscu podkreślić, iż zgody te mają charakter decyzji administracyjnych w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego. Ustawodawca nie określił jednak szczegółów trybu ich wydawania przez właściwe organy. W ustawie możemy znaleźć jedynie generalne sformułowania dotyczące warunków udzielenia zgody. Uprawnienia te nie są również związane z prowadzoną, przez podmioty zainteresowane ich uzyskaniem, działalnością gospodarczą. Nie mniej jednak wprowadzają pewne ograniczenia w dostępie do danych zachowań i rozwiązań. W znaczeniu językowym uprawnienie to prawo, czyli przyznanie przez normę prawną danej osobie wyboru określonego zachowania się bez nakładania na nią obowiązku¹⁷.

Staroście ustawa przyznaje kompetencję do wydania zgody tylko w jednej dziedzinie. Zgodnie z art. 9 ust. 2 prawa łowieckiego starosta ma możliwość

---

¹⁶ Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 23.3.2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz.

¹⁷ Dostępne na stronie internetowej – <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo.php?id=3991551>.

wyrażenia zgody na przetrzymywanie zwierzyny, na okres do 6 miesięcy, osobie, która weszła w jej posiadanie w wyniku osierocenia, wypadku lub innego uszkodzenia ciała zwierzyny, mając na uwadze potrzebę podjęcia koniecznej opieki i leczenia. Po upływie tego okresu zwierzyna powinna być przekazana uprawnionym podmiotom w celu dalszej hodowli.

Istotna z tego punktu widzenia jest znajomość wcześniejszej regulacji tego artykułu. Stanowiła ona bowiem, iż do kompetencji wojewody, a nie starosty należało uchylanie zgodą zakazu chwytania i przetrzymywania zwierzyny, ale zgoda taka musiała być wyrażona uprzednio, a nie już po schwytaniu lub przetrzymywaniu zwierzyny (dawny art. 9 ust. 2 prawa łowieckiego). Decyzja wojewody była w tamtym stanie prawnym decyzją uznaniową¹⁸.

Obecnie starosta jest upoważniony jedynie do wyrażenia zgody na przetrzymywanie zwierzyny i tylko w sytuacji, gdy osoba weszła w posiadanie zwierzyny w wyniku przypadków określonych powyżej. Nadal jednak decyzja starosty ma charakter uznaniowy. Ustawodawca odebrał mu natomiast prawo do wyrażania zgody na chwytanie zwierzyny w celach naukowych.

Minister właściwy do spraw środowiska ma natomiast kompetencję do udzielania zgody w czterech przypadkach. Pierwszym z nich jest zgoda z art. 16 ust. 2 prawa łowieckiego, która dotyczy chowu i hodowli zamkniętej zwierząt łownych niebędących zwierzętami gospodarskimi. Co do zasady chów i hodowla zamknięta zwierząt łownych jest zabroniona (art. 16 ust. 1 prawa łowieckiego). Wyjątek od tej zasady stanowi bażant i zwierzęta gospodarskie. Minister może jednak zezwolić na chów i hodowlę zamkniętą zwierząt łownych niebędących zwierzętami gospodarskimi, ale tylko w celu prowadzenia badań naukowych, dydaktyki, zasiedleń lub eksportu zwierzyny żywej.

W tym miejscu należy wyjaśnić czym są zwierzęta gospodarskie. Otóż definicję tego pojęcia znaleźć możemy w ustawie z 29.6.2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich¹⁹, która w art. 2 pkt 1 do zwierząt gospodarskich zalicza: zwierzęta koniowate (zwierzęta gatunków: koń i osioł), bydło (zwierzęta gatunków: bydło domowe i bawoły), zwierzęta jeleńiowate (zwierzęta z gatunków: jeleń szlachetny, jeleń sika i daniel utrzymywane w warunkach fermowych w celu pozyskania mięsa lub skór, jeżeli pochodzą z chowu lub hodowli zamkniętej, o których mowa w przepisach prawa łowieckiego, albo chowu lub hodowli fermowej), drób (ptaki gatunków: kura, kaczka, kaczka piżmowa, gęś, gęś garbonosa, indyk, przepiórka japoń-

¹⁸ W. Radecki, op.cit., s. 88.

¹⁹ Ustawa z 29.6.2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, Dz.U. Nr 133, poz. 921 ze zm.

ska, perlica oraz utrzymywany w warunkach fermowych struś), świnię, owcę, kozy, pszczołę miodną oraz zwierzęta futerkowe (lisa pospolitego, lisa polarnego, norkę amerykańską, tchórza, jenota, nutrię, szynszylę i królika, utrzymywanych w celu produkcji surowca dla przemysłu futrzarskiego, mięsnego i włókienniczego). Wobec powyższego wszystkie zwierzęta łowne nieznajdujące się w przytoczonym przeze mnie katalogu mogą być chowane i hodowane w zamknięciu za zgodą ministra właściwego do spraw środowiska. Zgoda ta ma również charakter uznaniowy, gdyż ustawodawca ocenę słuszności udzielenia zgody w tej sprawie pozostawia ministrowi.

Drugie uprawnienie ministra właściwego do spraw środowiska ma związek z tworzeniem obwodów łowieckich. Jak była o tym mowa wcześniej, obwody łowieckie stanowią obszary gruntów o ciągłej powierzchni nie mniejszej niż trzy tysiące hektarów, na którego obszarze istnieją warunki do prowadzenia łowiectwa (art. 23 ust. 1). Ustawodawca przewiduje, w uzasadnionych przypadkach uzasadnionych względami racjonalnej gospodarki łowieckiej i warunkami terenowymi, możliwość utworzenia za zgodą ministra obwodów łowieckich o mniejszej powierzchni. Przepis ten nie określa natomiast minimalnej powierzchni takiego obwodu pozostawiając to rozstrzygnięcie właściwemu miejscowo sejmikowi województwa, który dokonuje podziału na obwody łowieckie, oraz ministrowi, który musi wyrazić na to zgodę. Istotny w tym przypadku jest jedynie zapewnienie realizacji celu, dla którego tworzy się obwody łowieckie, czyli hodowla zwierzyny (art. 25 pkt 1). Nie jest to jednak zgoda rozumiana jako jedna z form reglamentacji działalności gospodarczej. W tym przypadku ma ona charakter aktu współdziałania ministra z sejmikiem województwa.

Kolejną kompetencję ministra do udzielenia zgody wyraża art. 28 ust. 3. Zgoda ministra właściwego do spraw środowiska wymagana jest do prowadzenia ośrodków hodowli zwierzyny przez: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Polski Związek Łowiecki, instytucje naukowo-dydaktyczne oraz inne jednostki, które do dnia wejścia w życie ustawy prowadziły takie ośrodki. Ośrodki hodowli zwierzyny są to te obwody łowieckie, które zostały wyłączone spod wydzierżawiania i przekazane wyżej wymienionym podmiotom w zarząd na czas nie krótszy niż 10 lat. Muszą one jednak realizować szereg celów określonych w art. 28 ust. 2. Są to: prowadzenie wzorcowego zagospodarowania łowisk, wdrażanie nowych osiągnięć z zakresu łowiectwa, prowadzenie badań naukowych, odtwarzanie populacji zanikających gatunków zwierząt dziko żyjących, hodowla rodzimych gatunków zwierząt łownych w celu zasiedlania łowisk, hodowla zwierząt łownych szczególnie pożytecznych w biocenozach leśnych oraz prowadzenie szkoleń z zakresu łowiectwa.

Minister wyłącza takie obwody łowieckie z wydzierżawiania i przekazuje je w zarząd na mocy decyzji administracyjnej. Prawo do prowadzenia ośrodków hodowli zwierzyny jest niezbywalne, co oznacza, że prowadzący ośrodek nie może go sprzedać, wydzierżawić czy w inny sposób odstąpić²⁰.

Ostatnim przypadkiem, w którym minister właściwy do spraw środowiska może udzielić zgody jest sytuacja opisana w art. 43 ust. 1. Przepis ten stanowi, iż cudzoziemiec lub obywatel polski, który przebywa z zamiarem stałego pobytu za granicą, niebędący członkiem Polskiego Związku Łowieckiego bądź niebędący obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, który posiada uprawnienia do wykonywania polowania w państwie członkowskim Unii Europejskiej i złożył egzamin uzupełniający w języku polskim przed komisją egzaminacyjną z obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej przepisów dotyczących zasad i warunków wykonywania polowania, a także listy gatunków zwierząt łownych oraz okresów polowań na te zwierzęta, może wykonywać polowanie po wykupieniu polowania u przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług turystycznych obejmujących polowania albo na podstawie zgody ministra właściwego do spraw środowiska. Minister wydaje taką zgodę na wniosek Polskiego Związku Łowieckiego lub w przypadku polowań w obwodach zarządzanych na wniosek zarządców. Ustawa nie precyzuje natomiast jej charakteru. Moim zdaniem zgoda wydana na podstawie art. 43 ust.1 prawa łowieckiego ma charakter licencji, gdyż tak jak w owej formie reglamentacji, w postępowaniu zmierzającym do wydania tej zgody, bada się wiedzę teoretyczną osoby zainteresowanej uzyskaniem zgody na wykonywanie polowania. Nie jest to jednak licencja, gdyż uprawnienie to można również nabyć poprzez wykupienie polowania u przedsiębiorcy świadczącego usługi turystyczne obejmujące polowania. Do tego uprawnienia stosuje się przepisy art. 42a ust. 2 prawa łowieckiego, który stanowi, że wygasa ono po upływie 5 lat od dnia egzaminu.

5. Zakończenie

Podsumowując moje rozważania na temat prawa łowieckiego i form reglamentacji działalności gospodarczej w nim zawartych, warto podkreślić, iż przepisy prawa łowieckiego w całym systemie prawa nie stanowią przepisów zawiłych. Ustawodawca postawił tu na proste rozwiązania pozostawiając

---

²⁰ W. Radecki, op.cit., s. 140–141.

stawiając jak najmniejszą swobodę organom państwowym w decydowaniu o uprawnieniach obywateli. W większości omawianych przeze mnie przypadków do uzyskania uprawnienia wystarczy bowiem, aby osoba zainteresowana spełniła określone przepisami prawa powszechnie obowiązującego wymagania. Skutkuje to tym, że obywatele mają zaufanie do organów państwa, bo wiedzą, że po spełnieniu przesłanek organ nie może odmówić im wydania zezwolenia.

Pozytywną konsekwencją tego stanu jest również fakt, iż ustawa rzeczywiście realizuje postawione jej cele. Ograniczenie dostępu chociażby do hodowli lub utrzymywania chartów rasowych i ich mieszkańców sprzyja ochronie tych zwierząt. Przepisy te traktują o humanitarnym obchodzeniu się ze zwierzyną, bo pamiętać należy, że zwierzęta też są istotami żywymi i rozumnymi i dlatego należy traktować je z szacunkiem i odpowiednio o nie zadbać. Zadanie to spełniają nie tylko przepisy prawa łowieckiego, ale i przepisy ustawy o ochronie zwierząt, ustawa o ochronie przyrody oraz ustawy o rybactwie śródlądowym, a także wiele innych.

Zezwolenia w tym kontekście mają charakter uboczny, gdyż mogą być wykonywane jako działalność indywidualna, bądź jako działalność gospodarcza. Dotyczą one przede wszystkim specyfiki polowania z chartami i ptakami łowczymi, co sprzyja ochronie tych zwierząt, jak również zapobiega wyniszczeniu fauny Polski. Analogiczny cel przyświeca ostatniemu zezwoleniu, które uprawnia podmiot do odłowu lub odstrzału zwierzyny na cele naukowe. Dzięki pracownikom naukowym możemy dokładniej poznać te organizmy żywe, a co za tym idzie, opracować skuteczne sposoby ochrony ich przed chorobami, postępującą cywilizacją i zanikaniem naturalnych środowisk ich bytowania spowodowanych urbanizacją kraju. Warto pamiętać, że nie tylko my jesteśmy użytkownikami planety Ziemi, ale jest ona również własnością zwierząt i dlatego należy zapewnić im odpowiednie warunki do życia.

Forms of regimentation of economic activity under the Polish Hunting Law Act and their substantial conditions

Under the Constitution of the Republic of Poland economic activity is generally free and accessible for everyone; however regimentations of economic freedom might be imposed if significant public interest demands so. Such regimentations occur usually in form of the obligation to obtain a permission of public authority in order to carry out given economic activity. The article analysis the forms of regimentation of economic activity under the Hunting Law Act in relation to their scope and condition as well as makes an attempt to answer the question, if those forms effectively protect different categories of public interest they are dedicated to.